

Warszawa, dnia 22 grudnia 2016 r.

Poz. 2132

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW¹⁾**

z dnia 1 grudnia 2016 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Finansów
w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 296 i 1579) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 880), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 27 października 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 1832);
- 2) rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 1086).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 października 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 1832), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) § 2–5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 1086), które stanowią:

„§ 2. Do aktywów finansowych nabytych lub powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia nie stosuje się zakazu, o którym mowa w § 16 ust. 1 rozporządzenia zmienianego w § 1, jeżeli ich sprzedaż, przekazanie lub wykonanie opcji sprzedaży przed terminem wymagalności, lub przeniesienie ich do innej kategorii, nastąpiły przed tym dniem.

§ 3. W przypadku zmiany terminu (harmonogramu) spłaty należności, o której mowa w § 23 ust. 12 rozporządzenia zmienianego w § 1 w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, opóźnienie w spłacie, w terminie do dnia 31 grudnia 2017 r., można liczyć według terminów (harmonogramu) spłaty ustalonych według drugiej zmiany, jeżeli pierwsza zmiana terminów (harmonogramu) została dokonana przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia oraz jeżeli druga zmiana terminów (harmonogramu) została dokonana po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. W przypadku kolejnych zmian terminów (harmonogramów) spłaty, opóźnienie w spłacie należności liczy się według terminów (harmonogramu) spłaty ustalonych w drugiej zmianie.

¹⁾ Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej – finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

§ 4. 1. Przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, mają zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych sporządzonych za rok obrotowy rozpoczynający się od 1 stycznia 2017 r.

2. Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe mogą stosować przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, do sprawozdań finansowych sporządzonych za rok obrotowy rozpoczynający się od 1 stycznia 2016 r.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.”.

Minister Rozwoju i Finansów: *wz. W. Janczyk*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 grudnia 2016 r. (poz. 2132)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia 25 czerwca 2014 r.

w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych

Na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. d ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa szczególne zasady rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, w tym:

- 1) zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym;
- 2) zasady wyceny aktywów i pasywów, w tym tworzenia odpisów aktualizujących.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ustawa – ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
- 2) ustawa o kasach – ustawę z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1910, 1948 i 1997);
- 3) ustawa o usługach płatniczych – ustawę z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1572 i 1997);
- 4) kasa – spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, o której mowa w art. 2 ustawy o kasach;
- 5) Kasa Krajowa – Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową, o której mowa w art. 41 ustawy o kasach;
- 6) konto syntetyczne – przewidziane w planie kont urządzenie księgi głównej, o którym mowa w art. 15 ustawy;
- 7) konto analityczne – przewidziane w planie kont urządzenie ksiąg pomocniczych, o którym mowa w art. 16 ustawy;
- 8) konto pozabilansowe – urządzenie przewidziane w planie kont, przeznaczone w szczególności do ewidencjonowania według wartości nominalnej zobowiązań o charakterze finansowym lub gwarancyjnym udzielonych lub otrzymanych przez kasę, operacji walutowych, kontraktów kupna-sprzedaży instrumentów finansowych zawartych przez kasę w okresie pomiędzy zawarciem transakcji a jej rozliczeniem, a także do ewidencjonowania udzielonych lub otrzymanych zabezpieczeń;
- 9) zestawienie obrotów i sald – sporządzane na koniec dnia operacyjnego zestawienie obrotów i sald kont syntetycznych i kont analitycznych;
- 10)²⁾ dzień bilansowy – dzień, na który kasa sporządza sprawozdanie finansowe oraz inne sprawozdania sporządzane na podstawie odrębnych przepisów;

10) (uchylony);³⁾

¹⁾ Obecnie działem administracji rządowej – finanse publiczne kieruje Minister Rozwoju i Finansów, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

²⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 3.

³⁾ Przez § 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 1086), które wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

10a)⁴⁾ dzień sprawozdawczy – dzień bilansowy oraz dzień, na który kasa sporządza na podstawie ksiąg rachunkowych sprawozdania na podstawie odrębnych przepisów;

- 11) aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu – aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe, które zostały nabyte lub powstały w celu uzyskania korzyści ekonomicznych w wyniku krótkoterminowych (w terminie do trzech miesięcy) zmian cen lub innych zmiennych; składnik aktywów finansowych należy zaliczyć do aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, jeżeli niezależnie od powodu, dla którego został nabyty, stanowi grupę aktywów, która była wykorzystywana ostatnio do realizacji korzyści ekonomicznych wynikających ze zmian cen lub innych zmiennych;
- 12) aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – aktywa finansowe i zobowiązania finansowe, o których mowa w pkt 11, oraz uznane za takie przez kasę przy początkowym ujęciu, pod warunkiem że pozwala to na uzyskanie bardziej przydatnych informacji lub ogranicza różnice, w tym w sposobie wyceny lub prezentacji przychodów lub kosztów związanych z tymi aktywami lub pasywami, lub pozwala na ocenę uzyskiwanych wyników wyceny wartości godziwej zgodnie ze strategią inwestycyjną udokumentowaną przez kasę lub z zasadami zarządzania ryzykiem;
- 13) kredyty i pożyczki oraz inne należności – aktywa finansowe z określonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są przedmiotem obrotu na rynku, oraz aktywa finansowe powstałe w wyniku przeniesienia na inną jednostkę kredytów i pożyczek kasy, z wyjątkiem aktywów finansowych, które kasa zamierza zbyć w krótkim terminie (do trzech miesięcy), zakwalifikowanych do aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, a także kredytów i pożyczek oraz innych należności, których kasa nie może odzyskać z powodów innych niż brak spłat, które kwalifikuje się jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży;
- 14) aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności – aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach lub ustalonym terminie wymagalności, które kasa zamierza i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do terminu wymagalności, z wyjątkiem aktywów finansowych zakwalifikowanych jako kredyty i pożyczki oraz inne należności, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży i aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- 15) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – aktywa finansowe niebędące:
 - a) aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy,
 - b) kredytami i pożyczkami oraz innymi należnościami,
 - c) aktywami finansowymi utrzymywanymi do terminu wymagalności;
- 16) efektywna stopa procentowa – wartość stopy procentowej pozwalająca na ustalenie skorygowanej ceny nabycia składnika aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych oraz przypisywania przychodów albo kosztów z tytułu odsetek do odpowiednich okresów sprawozdawczych, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej do terminu wymagalności instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach do innego przyjętego przez kasę terminu;
- 17) aktywa trwałe przeznaczone do zbycia – składnik aktywów trwałych lub grupę aktywów zaliczonych do aktywów trwałych wraz ze związanymi z nimi aktywami obrotowymi oraz zobowiązaniami, które są przeznaczone przez kasę do sprzedaży w stanie niewymagającym poniesienia dodatkowych nakładów lub wymagającym poniesienia dodatkowych nakładów w wysokości zwyczajowo przyjętej przy sprzedaży tego typu aktywów, których kasa nie zamierza wykorzystywać w swojej działalności w kolejnych okresach sprawozdawczych, przy czym kasa przyjmuje założenie, że sprzedaż tych aktywów w wysokości zbliżonej do ich wartości godziwej jest wysoce prawdopodobna w terminie nieprzekraczającym jednego roku obrotowego;
- 18) aktywny rynek – rynek regulowany, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1636, 1948 i 1997), lub inny działający w sposób stały – poza terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego – system obrotu instrumentami finansowymi dopuszczonymi do tego obrotu, a także alternatywny system obrotu; warunkiem niezbędnym uznania rynku lub systemu obrotu za aktywny jest zawieranie transakcji dotyczących danego składnika aktywów lub zobowiązań z dostateczną częstotliwością i w wystarczającym wolumenie, a informacje na temat cen są powszechnie dostępne;
- 19) fundusz stabilizacyjny – fundusz, o którym mowa w art. 55 ust. 1 ustawy o kasach;
- 20) fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy – fundusz, o którym mowa w art. 25 ustawy o kasach;

⁴⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- 21) odpisy aktualizujące – odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych, w tym odpisy aktualizujące, o których mowa w art. 35b ustawy;
- 22) należności – kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, lokaty, dłużne papiery wartościowe oraz inne wierzytelności o podobnym charakterze;
- 23) należności regularne – należności, których opóźnienie w spłacie co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek wynosi do trzech miesięcy włącznie, a w przypadku dłużnika innego niż osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej dodatkowo sytuacja ekonomiczno-finansowa nie budzi obaw;
- 24)⁵⁾ należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności – należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek przekracza trzy miesiące i nie przekracza sześciu miesięcy oraz należności od dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty zobowiązań, w szczególności gdy ponoszone przez jednostkę prowadzącą księgi rachunkowe straty nie przekraczają 20% aktywów netto tej jednostki;
- 24)⁶⁾ **należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności – należności:**
 - a) **w przypadku których opóźnienie w spłacie co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek o wartości przekraczającej 200 zł lub co najmniej trzech rat o łącznej wartości nieprzekraczającej 200 zł przekracza trzy miesiące i przekracza sześciu miesięcy oraz**
 - b) **od dłużników innych niż osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej lub nieprowadząca gospodarstwa rolnego lub dłużników posiadających należności ze spłatą balonową – których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty zobowiązań, w szczególności gdy ponoszone przez jednostkę prowadzącą księgi rachunkowe straty nie przekraczają 20% aktywów netto tej jednostki;**
- 25)⁵⁾ należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności – należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek przekracza sześć miesięcy i nie przekracza dwunastu miesięcy, oraz należności od dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa uległa znacznemu pogorszeniu, w szczególności gdy:
 - a) straty ponoszone przez jednostkę prowadzącą księgi rachunkowe przekraczają 20% aktywów netto tej jednostki lub aktywa netto tej jednostki są ujemne,
 - b) występują zaległości w regulowaniu zobowiązań podatkowych lub zobowiązań z tytułu ubezpieczeń społecznych;
- 25)⁶⁾ **należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności – należności:**
 - a) **w przypadku których opóźnienie w spłacie co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek o wartości przekraczającej 200 zł lub co najmniej trzech rat o łącznej wartości nieprzekraczającej 200 zł przekracza sześć miesięcy i przekracza dwunastu miesięcy oraz**
 - b) **od dłużników innych niż osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej lub nieprowadząca gospodarstwa rolnego lub dłużników posiadających należności ze spłatą balonową – których sytuacja ekonomiczno-finansowa uległa znacznemu pogorszeniu, w szczególności gdy straty ponoszone przez jednostkę prowadzącą księgi rachunkowe przekraczają 20% aktywów netto tej jednostki lub aktywa netto tej jednostki są ujemne, lub występują zaległości w regulowaniu zobowiązań podatkowych lub zobowiązań z tytułu ubezpieczeń społecznych;**
- 26)⁵⁾ należności nieściągalne – należności, w przypadku których termin spłaty co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek został przekroczony powyżej dwunastu miesięcy, a także należności:
 - a) od dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
 - b) od dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem sytuacji, gdy likwidacja następuje na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
 - c) od dłużników, przeciwko którym kasa złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - d) od dłużników, których miejsce pobytu jest nieznanne i których majątek nie został ujawniony,
 - e) kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - f) w przypadku których na dzień wyceny brak jest wiarygodnych informacji o dokonywanych spłatach należności, w tym przeniesionych kredytów i pożyczek oraz innych należności;

⁵⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 6.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

26)⁶⁾ należności nieściągalne – należności:

- a) w przypadku których termin spłaty co najmniej jednej raty kapitału lub odsetek o wartości przekraczającej 200 zł lub co najmniej trzech rat o łącznej wartości nieprzekraczającej 200 zł został przekroczony powyżej dwunastu miesięcy,
 - b) od dłużników innych niż osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej lub nieprowadząca gospodarstwa rolnego lub dłużników posiadających należności ze spłatą balonową – których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
 - c) od dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem sytuacji, gdy likwidacja następuje na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
 - d) od dłużników, przeciwko którym kasa złożyła wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - e) od dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony,
 - f) kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - g) w przypadku których na dzień wyceny brak jest wiarygodnych informacji o dokonywanych spłatach należności, w tym przeniesionych kredytów i pożyczek oraz innych należności;
- 27) dowody utraty wartości – informacje uzyskane przez kasę, dotyczące zdarzeń powodujących stratę, w szczególności:
- a)⁷⁾ znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
 - a)⁸⁾ **znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika, polegające na utracie zdolności kredytowej lub istotnym obniżeniu wskaźników płynności, powodujące powstanie zagrożenia kontynuacji działalności lub ponoszenie strat powyżej 20% aktywów netto,**
 - b) zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
 - c) ogłoszenie upadłości lub otwarcie likwidacji emitenta lub dłużnika, z wyjątkiem sytuacji, gdy likwidacja nastąpiła na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji lub ze względu na upływ terminu prowadzonej działalności określony w statucie lub umowie emitenta lub dłużnika,
 - d) złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub sądowego wobec emitenta lub dłużnika,
 - e) niedotrzymanie warunków umowy przez emitenta lub dłużnika,
 - f) brak, na dzień wyceny, realizacji założeń finansowych uwzględnionych w modelu wyceny wartości godziwej, o której mowa w § 21 ust. 2 pkt 4 i 5;
- 28) pierwotna wysokość zabezpieczanej kwoty – wysokość należności określona w umowie obowiązującej w dniu dokonania przekwalifikowania;
- 29) dyspozycja usługi płatniczej – dokument związany z usługą płatniczą, o której mowa w ustawie o usługach płatniczych;
- 30)⁹⁾ wartość nominalna – kwota należności lub zobowiązania, oznaczająca wysokość kwoty kapitału (łącznie z odsetkami skapitalizowanymi) na dzień bilansowy; w przypadku dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązań pozabilansowych kwota ta określa sumę, jaka będzie płatna w momencie zapłaty;
- 30)¹⁰⁾ **wartość nominalna – kwotę należności lub zobowiązania, oznaczającą wysokość kwoty kapitału (łącznie z odsetkami skapitalizowanymi) na dzień sprawozdawczy; w przypadku dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązań pozabilansowych kwota ta określa sumę, jaka będzie płatna w momencie zapłaty;**
- 31) informacje sprawozdawcze – informacje, których obowiązek przekazywania przez kasy wynika z ustawy o kasach;
- 32) zdolność kredytowa – zdolność do spłaty zaciągniętych kredytu lub pożyczki wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie w rozumieniu art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1988, 1948 i 1997);

⁷⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 8.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. d rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

⁹⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 10.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. e rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- 33) poręczenie – poręczenie wekslowe oraz poręczenie w rozumieniu art. 876 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r. poz. 380, 585 i 1579);
- 34)¹¹⁾ terminowa obsługa zadłużenia – obsługę kredytu lub pożyczki zgodnie z postanowieniami umowy kredytu lub pożyczki, a także obsługę kredytu lub pożyczki, jeżeli opóźnienie w spłacie całości lub części należnej raty kapitałowej lub zapłacie odsetek nie przekracza okresu jednego miesiąca lub kwoty 200 zł w przypadku opóźnienia przekraczającego jeden miesiąc i nieprzekraczającego trzech miesięcy;
- 35)¹¹⁾ należność ze spłatą balonową – kredyt albo pożyczkę, w przypadku której spłata kapitału następuje co do zasady pod koniec okresu, na jaki została zawarta umowa kredytu albo pożyczki, w jednej lub kilku ratach znacznie wyższych niż pozostałe raty, przede wszystkim odsetkowe, spłacane przez większość okresu, na jaki została zawarta umowa kredytu albo pożyczki.

Rozdział 2

Prowadzenie ksiąg rachunkowych

§ 3. 1. Ewidencjonowanie zdarzeń w księgach rachunkowych kasy następuje zgodnie z przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

2. Ewidencji operacji gospodarczych dokonuje się w walucie polskiej i w walutach obcych, w których są wykonywane operacje.

3. Ewidencję księgową operacji w walutach obcych prowadzi się w poszczególnych walutach obcych i w walucie polskiej na odpowiednich kontach prowadzonych odrębnie dla wartości w poszczególnych walutach obcych i dla wartości w walucie polskiej.

§ 4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych kasy następuje według zasad określonych w ustawie oraz z uwzględnieniem następujących zasad:

- 1) chronologicznej rejestracji zdarzeń gospodarczych w dzienniku w każdym dniu operacyjnym w sposób umożliwiający uzgodnienie jego obrotów z zestawieniem obrotów i sald kont syntetycznych w każdym dniu operacyjnym;
- 2) ujmowaniu na kontach syntetycznych zdarzeń gospodarczych w ujęciu systematycznym, w kolejności chronologicznej, z zachowaniem zasady podwójnego zapisu, w sposób zapewniający sporządzenie w każdym dniu operacyjnym zestawienia obrotów i sald wszystkich kont syntetycznych;
- 3) ujmowaniu na kontach analitycznych zdarzeń gospodarczych w ujęciu systematycznym w sposób zapewniający sporządzenie w każdym dniu operacyjnym zestawienia obrotów i sald kont analitycznych uzgodnionego z saldami i zapisami na kontach syntetycznych;
- 4) ujmowaniu na kontach pozabilansowych zobowiązań pozabilansowych ze szczegółowością wynikającą z planu kont kasy oraz informacji sprawozdawczych;
- 5) obejmowaniu określonych rzeczowych składników majątku ewidencją ilościową i wartościową;
- 6) ujmowaniu zdarzeń wyłącznie na właściwych kontach syntetycznych, kontach analitycznych oraz kontach pozabilansowych wynikających z planu kont;
- 7) sporządzaniu zestawienia obrotów i sald kont syntetycznych i analitycznych.

§ 5. 1.¹²⁾ Zdarzenia wpływające na spełnienie norm wynikających z ustawy o kasach, ustawy o usługach płatniczych oraz niniejszego rozporządzenia są zapisywane w księgach rachunkowych w każdym dniu operacyjnym, w którym wystąpiły, i odnoszone do okresów sprawozdawczych, których te zdarzenia dotyczą.

1.¹³⁾ Zdarzenia wpływające na spełnienie norm wynikających z ustawy o kasach, ustawy o usługach płatniczych oraz niniejszego rozporządzenia są zapisywane w księgach rachunkowych w każdym dniu operacyjnym i odnoszone do okresów sprawozdawczych, których te zdarzenia dotyczą.

¹¹⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 lit. f rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

¹²⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 13.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

2. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie dowody księgowo zakwalifikowane do ujęcia w księgach rachunkowych w danym dniu operacyjnym, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych.

3. Na kontach pozabilansowych są ujmowane w szczególności zobowiązania o charakterze finansowym i gwarancyjnym, operacje walutowe, kontrakty kupna-sprzedaży instrumentów finansowych zawarte przez kasę w okresie pomiędzy zawarciem transakcji a jej rozliczeniem, a także udzielone i otrzymane zabezpieczenia.

§ 6. 1. Dowodem księgowym stanowiącym podstawę ewidencji zdarzeń gospodarczych są dokumenty otrzymane bądź sporządzone w ustalonej formie i spełniające warunki, o których mowa w art. 21 ust. 1 i 1a ustawy, oraz dyspozycja usługi płatniczej.

2. Dowody księgowo podlegają zaksięgowaniu w kasie w dniu zawarcia transakcji lub dokonania operacji.

2a.¹⁴⁾ Kasy wystawiają dowody zastępcze dla udokumentowania operacji, dla których wymagane są zewnętrzne dowody źródłowe, jeżeli jest to niezbędne dla kompletności zapisów w księgach rachunkowych, realności wykazywania aktywów i pasywów oraz wyniku finansowego, a dowód zewnętrzny nie wpłynął w czasie umożliwiającym sporządzenie w terminie sprawozdania za dany okres sprawozdawczy.

3. Dowody księgowo sporządzane przy użyciu komputera oznacza się w sposób zapewniający możliwość stwierdzenia ich autentyczności oraz daty ich ujęcia w księgach rachunkowych.

§ 7. 1. Podstawą zapisów w księgach rachunkowych mogą być zbiory danych sporządzone przy użyciu komputera, pod warunkiem że otrzymany zbiór uzyska trwale czytelną postać odpowiadającą treści dowodów księgowych i jest możliwe stwierdzenie źródła ich pochodzenia oraz ustalenie osoby odpowiedzialnej za ich wprowadzenie.

2. Kasa stosuje procedury zapewniające sprawdzenie poprawności przetwarzania zbioru danych oraz kompletności i identyczności zapisów.

3. Dane źródłowe stanowiące podstawę zapisów w księgach rachunkowych podlegają ochronie w miejscu ich powstania, w sposób zapewniający ich niezmienność przez okres wymagany do przechowywania dowodów księgowych sporządzonych na podstawie tych danych, bez względu na miejsce przechowywania tych dowodów księgowych.

§ 8. Kasy zapewniają prawidłowy obieg i kontrolę dowodów księgowych.

§ 9. 1. Na podstawie zapisów na poszczególnych kontach analitycznych sporządza się zestawienie obrotów i sald na koniec każdego dnia operacyjnego, wykazujące rachunkową zgodność z księgą główną oraz obrotami dziennika.

2. Każdego dnia operacyjnego na podstawie zapisów na kontach syntetycznych sporządza się zestawienie obrotów i sald zawierające:

- 1) symbole lub nazwy kont;
- 2) obroty narastająco i salda na początek dnia operacyjnego, obroty za dany dzień oraz obroty narastająco i salda na koniec dnia operacyjnego;
- 3) sumy obrotów narastająco wszystkich kont na początek dnia operacyjnego, za dany dzień i na koniec dnia operacyjnego.

3. Obroty za dany dzień wykazane w zestawieniu obrotów i sald powinny być zgodne z obrotami dziennika.

4. Na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych sporządza się zestawienie obrotów i sald wszystkich kont analitycznych, kont syntetycznych, a na dzień inwentaryzacji – zestawienie sald inwentaryzowanej grupy składników majątkowych.

5. Zestawienie obrotów i sald kont syntetycznych sporządzone na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych zawiera:

- 1) symbole lub nazwy kont;
- 2) salda na dzień otwarcia kont syntetycznych, obroty za okres od początku roku do dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych oraz salda na dzień zamknięcia kont syntetycznych;
- 3) sumę sald na dzień otwarcia kont syntetycznych, obrotów za okres od początku roku do dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych i sumę sald na dzień zamknięcia kont syntetycznych; suma obrotów kont syntetycznych powinna być zgodna z obrotami dziennika liczonymi w sposób ciągły.

¹⁴⁾ Dodany przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

Rozdział 3

Inwentaryzacja

§ 10. Kasa, przeprowadzając inwentaryzację zgodnie z ustawą, stosuje szczególnie zasady określone w § 11.

§ 11. 1. Stany aktywów i pasywów wykazywane w księgach rachunkowych kasy podlegają rocznej inwentaryzacji.

1a.¹⁵⁾ Inwentaryzację nieruchomości zaliczonych do środków trwałych oraz inwestycji, jak też znajdujących się na terenie strzeżonym innych środków trwałych oraz maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie, przeprowadza się co najmniej raz w ciągu 4 lat.

1b.¹⁵⁾ Termin inwentaryzacji środków płatniczych, walut obcych, dewiz i papierów wartościowych uznaje się za zachowany, jeżeli inwentaryzację rozpoczęto na 10 dni przed końcem roku obrotowego i zakończono do 5 dnia następującego roku obrotowego.

2. Inwentaryzacja stanu aktywów i pasywów w kasie polega w szczególności na:

- 1) przeprowadzeniu spisu z natury krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz, papierów wartościowych w postaci materialnej, innych wartości przechowywanych w kasach i skarbcach oraz wszelkich rzeczowych składników majątku;
- 2) uzgodnieniu, w drodze uzyskania potwierdzenia salda stanu środków zgromadzonych na rachunkach członków kasy, potwierdzenia stanu kredytów i pożyczek, z zastrzeżeniem ust. 3 pkt 2, instrumentów finansowych w postaci zdematerializowanej, innych należności i zobowiązań, w tym z tytułu dostaw, robót i usług, oraz stanu własnych składników majątkowych powierzonych innym jednostkom lub osobom;
- 3) przeprowadzeniu weryfikacji stanu ewidencyjnego przez porównanie z odpowiednimi dowodami księgowymi dotyczącymi aktywów i pasywów, których stan rzeczywisty nie może być ustalony bądź nie podlega ustaleniu w drodze spisu z natury czy też w drodze uzgodnienia.

3. Inwentaryzacją w drodze porównania stanu ewidencyjnego z dokumentami i dokonania weryfikacji wartości tych składników należy objąć w szczególności:

- 1) wartości niematerialne i prawne;
- 2) należności i zobowiązania wobec członków kasy nieprowadzących ksiąg rachunkowych;
- 3) należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności, należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności oraz należności nieściągalne;
- 4) odsetki naliczone;
- 5) fundusze kasy;
- 6) rezerwy;
- 7) zobowiązania pozabilansowe.

§ 12. Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji są odpowiednio dokumentowane, w szczególności arkuszami spisowymi i zestawieniami rozliczeń, protokołami z przeprowadzonych czynności inwentaryzacyjnych i sprawozdaniami z czynności inwentaryzacyjnych, zawiadomieniami o stanie kont i potwierdzeniami sald, rozliczeniami stwierdzonych różnic inwentaryzacyjnych.

§ 13. Kasa udostępnia członkom informacje dotyczące stanu środków na rachunkach oraz stanu kredytów i pożyczek, a także dowody źródłowe potwierdzające wykonanie operacji.

§ 14. 1. Inwentaryzacja aktywów i pasywów w drodze weryfikacji polega na ustaleniu zgodności stanu zewidencjonowanego z właściwymi dowodami księgowymi.

2. Aktywa i pasywa, których stan ulega zmianie na skutek rozliczenia lub odpisu ich wartości z tytułu zużycia lub utraty wartości, sukcesywnego zarachowywania na konta wynikowe czy z innego tytułu, weryfikuje się również pod względem prawidłowości tych zmian, w szczególności odpisów i zarachowań.

3. Sporządza się protokół przeprowadzonej inwentaryzacji aktywów i pasywów, w którym przedstawia się wyniki dokonanej weryfikacji oraz sposób rozliczenia stwierdzonych różnic inwentaryzacyjnych.

¹⁵⁾ Dodany przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

Rozdział 4

Ujmowanie, wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego

§ 15. Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe klasyfikuje się w dniu ich nabycia lub powstania do następujących kategorii:

- 1) aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa finansowe i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu;
- 2) kredyty i pożyczki oraz inne należności;
- 3) aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności;
- 4) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

§ 16. 1. Jeżeli w bieżącym roku obrotowym albo w poprzednich dwóch latach obrotowych aktywa finansowe zaliczone do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności zostały w znaczącej wartości sprzedane, przekazane lub została wykonana opcja sprzedaży przed terminem wymagalności, lub przeniesiono je do innej kategorii, to aktywów finansowych nie można klasyfikować do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności w okresie pozostałym do końca bieżącego roku obrotowego oraz przez dwa następne lata obrotowe, z wyjątkiem przypadku, gdy taka sprzedaż nastąpiła:

- 1) w dniu bliskim terminu wymagalności;
- 2) po dniu, w którym 90% wartości nominalnej składnika aktywów finansowych zostało spłacone;
- 3) na skutek zdarzenia, którego nie można było przewidzieć.

2. Jeżeli ze względu na zmianę przez kasę intencji lub możliwości nie jest właściwe kwalifikowanie składników aktywów finansowych do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności, to takie aktywa finansowe zalicza się do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz wycenia w wartości godziwej. Skutki wyceny ustalone jako różnica pomiędzy wartością bilansową przekwalifikowanych aktywów finansowych wynikającą z ksiąg rachunkowych a ich wartością godziwą odnosi się na fundusz z aktualizacji wyceny.

3. W przypadku gdy sprzedaż, przekazanie lub wykonanie opcji sprzedaży przed terminem wymagalności lub przekwalifikowanie więcej niż nieznaczającej wartości aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności nie spełnia warunków określonych w ust. 1, kasa przekwalifikowuje aktywa finansowe zakwalifikowane z aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz wycenia je w wartości godziwej. Skutki wyceny ustalone jako różnica pomiędzy wartością bilansową przekwalifikowanych aktywów finansowych wynikającą z ksiąg rachunkowych a ich wartością godziwą odnosi się na fundusz z aktualizacji wyceny.

4. W przypadku, w którym minęły następne dwa lata obrotowe, o których mowa w ust. 1, lub nie jest możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej składnika aktywów finansowych oraz gdy ze względu na zmianę przez kasę intencji lub możliwości nie jest właściwe kwalifikowanie składników aktywów finansowych do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, kasa dokonuje przekwalifikowania do kategorii, o których mowa w § 15 pkt 2 i 3, i przyjmuje, że wartość składnika aktywów finansowych wynikająca z ksiąg rachunkowych stanowi na dzień przekwalifikowania nowo ustaloną skorygowaną cenę nabycia lub cenę nabycia aktywów finansowych. Skutki wyceny tych aktywów finansowych odniesione uprzednio na fundusz z aktualizacji wyceny ujmuje się:

- 1) w przypadku składnika z określonym terminem wymagalności – w wyniku z tytułu odsetek przez okres pozostały do terminu wymagalności, z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej;
- 2) w przypadku składnika aktywów finansowych o nieokreślonym terminie wymagalności – nadal w funduszu z aktualizacji wyceny do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu.

5. Jeżeli kasa dokonała odpisu aktualizującego wartość składników aktywów finansowych, o których mowa w ust. 4, skutki wyceny uprzednio ujęte w funduszu z aktualizacji wyceny ujmuje się w wyniku finansowym.

6. Kasa ujmuje w wyniku z tytułu odsetek różnicę pomiędzy nowo ustaloną skorygowaną ceną nabycia, o której mowa w ust. 4 pkt 1, a wartością aktywów finansowych w terminie wymagalności przez okres pozostały do terminu wymagalności, z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

§ 17. 1. Jeżeli aktywa finansowe zaliczone do aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy przestały być utrzymywane w celu sprzedaży lub odkupienia w krótkim terminie, mogą być przekwalifikowane do kategorii, o których mowa w § 15 pkt 2–4, z wyłączeniem aktywów finansowych, które przy początkowym ujęciu zostały uznane przez kasę jako aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Aktywa finansowe, o których mowa w ust. 1, mogą być przekwalifikowane do innych kategorii jedynie w wyjątkowych okolicznościach, przez które rozumie się okoliczności wynikające z jednorazowego, nadzwyczajnego zdarzenia, co do którego istnieje bardzo małe prawdopodobieństwo, że ponownie wydarzy się w najbliższej przyszłości.

3. Aktywa finansowe zaliczone do aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy spełniające definicję kredytów i pożyczek oraz innych należności kasy, które przy początkowym ujęciu nie zostały uznane przez kasę jako aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, mogą być przekwalifikowane do kategorii, o których mowa w § 15 pkt 2–4, ze względu na zmianę przez kasę intencji lub możliwości utrzymania składnika aktywów finansowych do określonego terminu lub terminu wymagalności.

4. Aktywa finansowe zaklasyfikowane do kategorii, o których mowa w § 15 pkt 2–4, nie mogą być przeklasyfikowane do kategorii, o której mowa w § 15 pkt 1.

5. Aktywa finansowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży mogą być przekwalifikowane do kategorii kredytów i pożyczek oraz innych należności kasy pod warunkiem, że kasa ma zamiar i może utrzymać te aktywa w posiadaniu w dającej się przewidzieć przyszłości lub do terminu wymagalności, lub do kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności, jeżeli nie spełniają definicji kredytów i pożyczek oraz innych należności kasy. Wartość godziwą przekwalifikowanego składnika aktywów finansowych uznaje się za nowo ustaloną skorygowaną cenę nabycia.

6. Jeżeli aktywa finansowe zakwalifikowane do kategorii, o której mowa w § 15 pkt 2, stały się przedmiotem obrotu na rynku i nie spełniają definicji kredytów i pożyczek oraz innych należności kasy, to takie aktywa przekwalifikowuje się do kategorii, o której mowa w § 15 pkt 4.

§ 18. 1. W momencie początkowego ujęcia składników aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych kasa wycenia je w wysokości kosztu (ceny nabycia) – według wartości godziwej uiszczonej lub otrzymanej zapłaty. Koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do składnika aktywów finansowych, zwiększają koszt (cenę nabycia) aktywów finansowych, które kasa zakwalifikowała do kategorii, o których mowa w § 15 pkt 2–4.

2. Wartość początkową aktywów finansowych powstałych w wyniku przeniesienia, w tym zamiany kredytów i pożyczek oraz innych należności, które zostały wyłączone z ksiąg rachunkowych kasy, wycenia się:

- 1) według skorygowanej ceny nabycia pierwotnego składnika aktywów finansowych (przeniesionych albo zamienionych kredytów, pożyczek oraz innych należności) z uwzględnieniem odpisów aktualizujących; aktywa finansowe powstałe w wyniku przeniesienia, w tym zamiany kredytów, pożyczek oraz innych należności, kasa kwalifikuje do kategorii, o której mowa w § 15 pkt 2, i wycenia zgodnie z § 21 ust. 1 pkt 2; lub
- 2) według wartości bieżącej oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych w wyniku zamiany aktywów finansowych zdyskontowanych stopą dyskontową uwzględniającą w szczególności stopę wolną od ryzyka oraz premię za ryzyko; aktywa finansowe powstałe w wyniku przeniesienia, w tym zamiany kredytów, pożyczek oraz innych należności kasa kwalifikuje do kategorii, o której mowa w § 15 pkt 2, i wycenia zgodnie z § 21 ust. 1 pkt 2.

3. Wartość początkową aktywów finansowych powstałych w wyniku objęcia udziałów lub akcji innej jednostki w zamian za wkład niepieniężny wycenia się zgodnie z § 21 ust. 2. Skutki początkowej wyceny odnosi się na kapitał z aktualizacji wyceny. Aktywa finansowe powstałe w wyniku objęcia udziałów lub akcji innej jednostki w zamian za wkład niepieniężny kasa kwalifikuje do kategorii, o której mowa w § 15 pkt 4, i wycenia zgodnie z § 21 ust. 1 pkt 3.

4. Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe, a także zobowiązania pozabilansowe, są ujmowane w księgach rachunkowych na dzień zawarcia transakcji.

§ 19. 1. Kasa wyłącza z ksiąg rachunkowych składnik aktywów finansowych lub jego część, z zastrzeżeniem ust. 2–6, gdy jest spełniony co najmniej jeden z warunków:

- 1) wygasają prawa umowne do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- 2) kasa przenosi na nabywcę składnik aktywów finansowych, a przeniesienie składnika aktywów finansowych spełnia warunki wyłączenia z bilansu, o których mowa w ust. 4 pkt 1.

2. Kasa przenosi na nabywcę składnik aktywów finansowych, gdy jest spełniony co najmniej jeden z warunków:

- 1) przenosi prawa umowne do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- 2) zatrzymuje prawa umowne do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale zgodnie z umową jest zobowiązana do przekazania tych przepływów pieniężnych do nabywcy składnika aktywów finansowych, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli kasa zatrzymuje prawa umowne do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale zgodnie z umową jest zobowiązana do przekazania tych przepływów pieniężnych do nabywcy składnika aktywów finansowych, przyjmuje się, że nastąpiło przeniesienie składnika aktywów finansowych, gdy są spełnione łącznie warunki:

- 1) kasa nie jest zobowiązana do przekazania przepływów pieniężnych nabywcy aktywów finansowych przed uprzednim ich uzyskaniem;
- 2) kasa nie może zbyć lub w jakikolwiek sposób obciążyć przeniesionego składnika aktywów finansowych w inny sposób niż przez ustanowienie zastawu lub innego ograniczonego prawa rzeczowego na rzecz nabywcy składnika aktywów finansowych jako zabezpieczenia zobowiązania do przekazania przepływów pieniężnych;
- 3) kasa jest zobowiązana do przekazania nabywcy wszystkich otrzymanych przepływów pieniężnych niezwłocznie; do terminu przekazania przepływów pieniężnych do nabywcy składnika aktywów finansowych kasa nie może w zamian za otrzymane przepływy pieniężne nabyć innych aktywów z wyłączeniem aktywów pieniężnych.

4. Kasa, przenosząc składnik aktywów finansowych na nabywcę, ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści ekonomiczne związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, i jeżeli:

- 1) na nabywcę przenoszone są zasadniczo całe ryzyko oraz korzyści ekonomiczne, to wyłącza z bilansu składnik aktywów finansowych oraz ujmuje jako aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe wszelkie prawa i zobowiązania powstałe lub zachowane w wyniku przeniesienia;
- 2) kasa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszelkie korzyści ekonomiczne związane z przenoszonym składnikiem aktywów finansowych, to nie wyłącza składnika aktywów finansowych z bilansu;
- 3) kasa nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszelkich korzyści ekonomicznych związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to ustala, czy zachowała kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 3, jeżeli kasa:

- 1) zachowuje kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych, to nie wyłącza składnika aktywów finansowych z bilansu proporcjonalnie do zachowanego zaangażowania w składniku aktywów finansowych;
- 2) nie zachowuje kontroli nad składnikiem aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu oraz ujmuje jako aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe wszelkie prawa i zobowiązania powstałe lub zachowane w wyniku przeniesienia.

6. Kasa zachowuje kontrolę nad przeniesionym składnikiem aktywów finansowych, jeżeli ma prawo do zbycia przeniesionego składnika aktywów finansowych, natomiast nie zachowuje kontroli, jeżeli nabywca ma prawo do zbycia tego składnika aktywów finansowych.

§ 20. Kasa wyłącza z ksiąg rachunkowych składnik zobowiązań finansowych lub jego część w przypadku, gdy zobowiązanie wygasło. Zobowiązanie wygasa, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł termin jego dochodzenia.

§ 21. 1. Kasa, wyceniając aktywa i pasywa na dzień bilansowy zgodnie z ustawą, stosuje następujące zasady szczególne, z uwzględnieniem § 23:¹⁶⁾

Kasa, wyceniając aktywa i pasywa na dzień sprawozdawczy zgodnie z ustawą, stosuje następujące zasady szczególne, z uwzględnieniem § 23:¹⁷⁾

- 1) aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów; naliczone odsetki ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek;

¹⁶⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 17.

¹⁷⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- 2) kredyty i pożyczki oraz inne należności kasy, które nie zostały zaklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczone do obrotu, wycenia się według skorygowanej ceny nabycia, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej;
- 3) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na fundusz z aktualizacji wyceny, do momentu wyłączenia aktywów finansowych z bilansu, w którym skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w funduszu z aktualizacji wyceny ujmuje się odpowiednio w przychodach lub kosztach; naliczone odsetki ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek; należne dywidendy ujmuje się w przychodach na dzień powzięcia przez właściwy organ jednostki uchwały o podziale zysku, chyba że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy;
- 4) aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według skorygowanej ceny nabycia, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej;
- 5) zobowiązania finansowe, które nie zostały zakwalifikowane do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczone do obrotu, wycenia się według skorygowanej ceny nabycia, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej;
- 6) zobowiązania finansowe powstałe w wyniku utrzymania przez kasę zaangażowania w przeniesionych aktywach finansowych lub w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, których nie wyłączono z bilansu, wycenia się:
 - a) według skorygowanej ceny nabycia, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, jeżeli przeniesiony składnik aktywów finansowych jest wyceniany według tej metody,
 - b) w wartości godziwej, jeżeli przeniesiony składnik aktywów finansowych jest wyceniany według tej metody.

2. Za wiarygodną uznaje się wartość godziwą ustaloną drogą:

- 1) wyceny instrumentu finansowego po cenie ustalonej na aktywnym rynku;
- 2) oszacowania ceny instrumentu finansowego, dla którego nie istnieje aktywny rynek, na podstawie publicznie ogłoszonej ceny nieróżniącego się istotnie podobnego instrumentu finansowego albo cen składników złożonego instrumentu finansowego notowanego na aktywnym rynku;
- 3) zastosowania właściwego modelu wyceny instrumentu finansowego, a wprowadzone do tego modelu dane wejściowe pochodzą z aktywnego rynku;
- 4) oszacowania wartości instrumentu finansowego za pomocą metody wartości bieżącej wiarygodnie oszacowanych zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych; stopa dyskonta uwzględnia w szczególności stopę wolną od ryzyka oraz premię za ryzyko;
- 5) oszacowania wartości dłużnych instrumentów finansowych przez wyspecjalizowaną, niezależną jednostkę świadczącą tego rodzaju usługi, przy czym możliwe jest rzetelne oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych związanych z tymi instrumentami.

3. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej kasa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając postanowienia umowy, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością aktywów finansowych; przy tym wyliczeniu kasa uwzględnia wszelkie płacone i otrzymane prowizje i opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, w tym koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta; dodatkowo w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kasa przyjmuje założenie, że przepływy pieniężne oraz oczekiwane terminy są oszacowane wiarygodnie; w przypadkach, w których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie przepływów pieniężnych lub ich oczekiwanego terminu, kasa dokonuje wyliczeń na podstawie przepływów pieniężnych określonych w umowie.

4. Jeżeli kasa nie może oszacować w sposób wiarygodny wartości godziwej, wycenia wartość danego składnika aktywów finansowych w cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących lub ustala wartość danego składnika zobowiązań finansowych według skorygowanej ceny nabycia, a skutki wyceny zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów. Jeżeli staje się możliwe wiarygodne ustalenie wartości godziwej danego składnika aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, kasa dokonuje wyceny w wartości godziwej, a różnice pomiędzy wartością bilansową a wartością godziwą odnosi się na fundusz z aktualizacji wyceny.

5. Udzielone pozabilansowe zobowiązania finansowe i gwarancyjne wycenia się według wartości wyższej spośród:

- 1) utworzonej rezerwy pomniejszonej o otrzymaną nierozliczoną prowizję lub
- 2) otrzymanej prowizji pomniejszonej o rozliczoną jej część.

§ 22. Wpłaty wniesione na fundusz stabilizacyjny są kosztem dla kas.

§ 23. 1. Aktualizując wartość należności według przepisów określonych w ustawie, uwzględnia się następujące zasady:

- 1) wysokość odpisów aktualizujących wartość należności regularnych wynosi 0% podstawy tworzenia odpisów;
- 2) wysokość odpisów aktualizujących wartość należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności wynosi 20% podstawy tworzenia odpisów;
- 3) wysokość odpisów aktualizujących wartość należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności wynosi 50% podstawy tworzenia odpisów;
- 4) wysokość odpisów aktualizujących wartość należności nieściągalnych wynosi 100% podstawy tworzenia odpisów;
- 5) w przypadku należności, których spłata jest uzależniona od podmiotów innych niż dłużnik, klasyfikuje się je zgodnie z § 2 pkt 23–26 odpowiednio dla tych podmiotów.

2. Kasa tworzy odpisy aktualizujące wartość należności oraz weryfikuje zasadność utworzonych uprzednio odpisów i ich wysokość najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał.

2a.¹⁸⁾ Jeżeli kasa posiada więcej niż jedną należność wobec jednego dłużnika, wszystkie należności wobec tego dłużnika podlegają obowiązkowi przekwalifikowania do występującej dla danego dłużnika kategorii o najwyższym stopniu ryzyka, spośród określonych w § 2 pkt 23–26.

2b.¹⁸⁾ Należności z tytułu pożyczek i kredytów klasyfikuje się na podstawie:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do pożyczek i kredytów, udzielonych osobom fizycznym na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego, z wyłączeniem należności ze spłatą balonową;
- 2) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek oraz kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika w odniesieniu do innych niż objęte pkt 1 należności z tytułu pożyczek i kredytów.

2c.¹⁸⁾ Kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika stosuje się co najmniej raz na rok – na koniec dowolnego kwartału, w przypadku należności z tytułu pożyczek i kredytów spełniających łącznie następujące warunki:

- 1) należność jest zaklasyfikowana do kategorii regularne;
- 2) kwota należności łącznie z innymi należnościami tego podmiotu wobec kasy nie przekracza kwoty 500 000 zł;
- 3) kwota należności łącznie z innymi należnościami tego podmiotu wobec kasy nie przekracza 10% funduszy własnych kasy.

2d.¹⁸⁾ W przypadku należności z tytułu pożyczek i kredytów stanowiących zobowiązanie solidarne osób trzecich, kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej stosuje się w odniesieniu do tej z nich, której sytuacja ekonomiczno-finansowa jest najlepsza.

2e.¹⁸⁾ Przeglądów i klasyfikacji należności dokonuje się co najmniej raz na koniec każdego kwartału, z zastrzeżeniem ust. 2c.

3. Podstawę tworzenia odpisów aktualizujących stanowi wartość bilansowa należności bez uwzględniania utworzonych odpisów aktualizujących, ale z uwzględnieniem przewidywanej kwoty umorzenia części należności w związku z restrukturyzacją zadłużenia.

4. Podstawę tworzenia odpisów aktualizujących wartość należności można pomniejszyć o przyjęte zabezpieczenia w postaci:

- 1) gwarancji lub poręczenia Skarbu Państwa – do wysokości 100% kwoty objętej poręczeniem lub gwarancją;
- 2) gwarancji lub poręczenia banku krajowego, a także pozostałych banków mających siedzibę w państwie będącym członkiem OECD w przypadku, gdy sytuacja ekonomiczno-finansowa danego banku nie budzi obaw – do wysokości 50% kwoty objętej poręczeniem lub gwarancją;

¹⁸⁾ Dodany przez § 1 pkt 6 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

- 3) gwarancji lub poręczenia państwowej osoby prawnej, z wyłączeniem banków i zakładów ubezpieczeń, uprawnionej na podstawie odrębnych przepisów do ich udzielania w ramach realizacji zadań państwowych powierzonych jej w przypadku, gdy w budżecie państwa określono źródła sfinansowania ewentualnych zobowiązań – do wysokości 100% kwoty objętej poręczeniem lub gwarancją;
- 4) umowy ubezpieczenia eksportowego lub gwarancji ubezpieczeniowej Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A., objętej w sposób bezpośredni lub pośredni systemem gwarantowania wypłat przez Skarb Państwa, zawartej lub udzielonej na podstawie przepisów o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych, dla określonej umowy dotyczącej należności – do wysokości iloczynu procentu, w jakim ryzyko wystąpienia zdarzenia jest objęte ochroną ubezpieczeniową lub gwarancyjną, i sumy odpowiednio ubezpieczenia lub gwarancji, jeżeli konieczność tworzenia odpisów aktualizujących jest następstwem zdarzeń objętych tym ubezpieczeniem lub tą gwarancją;
- 5) cesji praw do świadczeń wynikających z umów ubezpieczenia eksportowego lub cesji praw wynikających z gwarancji ubezpieczeniowych, objętej w sposób bezpośredni lub pośredni systemem gwarantowania wypłat przez Skarb Państwa, zawartych lub udzielonych na podstawie przepisów o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych – do wysokości iloczynu procentu, w jakim ryzyko wystąpienia zdarzenia jest objęte ochroną ubezpieczeniową lub gwarancyjną, i sumy odpowiednio ubezpieczenia lub gwarancji, jeżeli konieczność tworzenia odpisów aktualizujących jest następstwem zdarzeń objętych tym ubezpieczeniem lub tą gwarancją;
- 6) gwarancji lub poręczenia jednostki samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, przy czym uwzględniana kwota zabezpieczenia powinna wynikać z uchwały właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego – do wysokości 80% kwoty objętej poręczeniem lub gwarancją;
- 7)¹⁹⁾ gwarancji lub poręczenia jednostki, w tym również osoby fizycznej, o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, innej niż jednostki określone w pkt 1–6 – do wysokości nieprzekraczającej 50% wartości pierwotnie zabezpieczonej kwoty, a jeżeli ta jednostka prowadzi księgi rachunkowe – również do wysokości 15% aktywów netto tej jednostki; w przypadku jednostki, która nie prowadzi ksiąg rachunkowych, przez dobrą sytuację ekonomiczno-finansową rozumie się posiadanie zdolności kredytowej;
- 7)²⁰⁾ **gwarancji lub poręczenia jednostki, w tym również osoby fizycznej, o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, innej niż jednostki określone w pkt 1–6 – do wysokości nieprzekraczającej 50% wartości pierwotnie zabezpieczonej kwoty, a jeżeli ta jednostka prowadzi księgi rachunkowe – również do wysokości 15% aktywów netto tej jednostki, pod warunkiem że łączna wartość udzielonych poręczeń i gwarancji w stosunku do kasy nie przekracza 50% aktywów netto tej jednostki; w przypadku jednostki, która nie prowadzi ksiąg rachunkowych, jej sytuację ekonomiczno-finansową ustala się na podstawie obsługi jej zobowiązań, w tym zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji lub innych informacji wskazujących na fakt, że sytuacja ekonomiczno-finansowa gwaranta lub poręczyciela nie budzi obaw;**
- 8) zastawu rejestrowego na wierzytelności z rachunku członka kasy prowadzonego przez kasę posiadającą należność – do wysokości 100% zablokowanych środków wraz z oświadczeniem o blokadzie środków stanowiących zabezpieczenie należności oraz pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku członka kasy;
- 9) zastawu rejestrowego na wierzytelności z rachunku członka kasy prowadzonego przez inną kasę niż posiadającą należność, w przypadku gdy sytuacja ekonomiczno-finansowa tej kasy nie budzi obaw – do wysokości 100% zablokowanych środków wraz z oświadczeniem o blokadzie środków stanowiących zabezpieczenie należności oraz pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku członka kasy;
- 10) zastawu rejestrowego na wierzytelności z rachunku lokaty złożonej w banku mającym siedzibę w państwie będącym członkiem OECD, w przypadku gdy sytuacja ekonomiczno-finansowa tego banku nie budzi obaw – do wysokości 100% zablokowanych środków wraz z oświadczeniem o blokadzie środków stanowiących zabezpieczenie należności oraz pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku lokaty;
- 11) hipoteki ustanowionej na:
 - a) nieruchomości,
 - b) użytkowaniu wieczystym wraz z budynkami i urządzeniami na użytkowanym gruncie stanowiącymi własność użytkownika wieczystego,

¹⁹⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 20.

²⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. b tiret pierwsze rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

c) spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu

– do wysokości nie wyższej niż wpis do hipoteki oraz nie wyższej niż 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy pomniejszonej o powstałe wcześniej obciążenia, jeżeli nie uwzględnia tego wycena rzeczoznawcy;²¹⁾

– do wysokości nie wyższej niż wpis wartości hipoteki ustanowionej na rzecz kasy do księgi wieczystej oraz nie wyższej niż 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy pomniejszonej o ujawnione w księdze wieczystej lub inne znane kasie obciążenia mające pierwszeństwo przed hipoteką ustanowioną na rzecz kasy, jeżeli nie uwzględnia tego wycena rzeczoznawcy;²²⁾

- 12) przeniesienia na kasę prawa własności papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski oraz pozostałe banki centralne lub rządy państw będących członkiem OECD do czasu spłaty należności wraz z należnymi odsetkami i prowizją – do wartości godziwej przeniesionych papierów wartościowych;
- 13) zastawu rejestrowego na prawach z papierów wartościowych, o których mowa w pkt 12 – do wartości godziwej zastawionych papierów wartościowych;
- 14) przeniesienia na kasę prawa własności papierów wartościowych niewymienionych w pkt 12, będących przedmiotem obrotu na aktywnym rynku w państwach będących członkiem OECD do czasu spłaty należności wraz z należnymi odsetkami i prowizją – do wysokości 50% ich wartości godziwej;
- 15) zastawu rejestrowego na prawach z papierów wartościowych niewymienionych w pkt 13, będących przedmiotem obrotu na aktywnym rynku w państwach będących członkiem OECD – do wysokości 50% ich wartości godziwej;
- 16) przeniesienia na kasę przez dłużnika prawa własności rzeczy ruchomej do czasu spłaty należności wraz z należnymi odsetkami i prowizją – do wysokości 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty;
- 17) zastawu rejestrowego na rzeczy ruchomej – do wysokości 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty;
- 18) ubezpieczenia należności w zakładzie ubezpieczeń mającym siedzibę w państwie będącym członkiem OECD w przypadku, gdy sytuacja ekonomiczno-finansowa zakładu ubezpieczeń nie budzi obaw – do wysokości iloczynu procentu, w jakim ryzyko wystąpienia zdarzenia jest objęte ochroną ubezpieczeniową.

5. Przeglądów i aktualizacji wartości zabezpieczeń, o które pomniejszono podstawę tworzenia odpisów aktualizujących, dokonuje się, z zastrzeżeniem ust. 6, w trybie obowiązującym dla przeglądów i klasyfikacji należności.

6. W przypadku zabezpieczeń w postaci hipoteki wartość zabezpieczenia ustala się na podstawie posiadanej wyceny rzeczoznawcy. Kasa w ramach przeglądów i aktualizacji wartości zabezpieczeń dokonuje analizy rynkowych cen zabezpieczeń na podstawie własnych baz danych zgodnie z przyjętą pisemną procedurą. Jeżeli wynikający z tej analizy spadek rynkowych cen tych zabezpieczeń w okresie od dokonania ostatniej wyceny przez rzeczoznawcę może mieć znaczący wpływ na wartość danego zabezpieczenia należności, kasa zleca ponowną wycenę lub pisemnie uzasadnia odstępnie od jej zlecenia.

7. Pomniejszeń, o których mowa w ust. 4, można dokonać, jeżeli na dzień dokonywania przeglądu, o którym mowa w ust. 5, wartość zabezpieczenia jest możliwa do uzyskania, w wysokości uwzględnianej do pomniejszenia podstawy tworzenia odpisów aktualizujących, podczas ewentualnego postępowania egzekucyjnego, z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych i faktycznych mogących wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się kasy z przedmiotu zabezpieczenia.

8. Limity pomniejszenia podstawy tworzenia odpisów aktualizujących określa załącznik nr 1.

9. W przypadku należności zabezpieczonych zabezpieczeniami wymienionymi:

- 1) w ust. 4 pkt 11 kwota, o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia odpisów aktualizujących, nie może być większa niż limit pomniejszenia dla poszczególnych okresów opóźnienia w spłacie określony w tabeli nr 1 załącznika nr 1,
- 2) w ust. 4, z wyłączeniem określonych w pkt 1, kwota, o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia odpisów aktualizujących, nie może być większa niż limit pomniejszenia dla poszczególnych okresów opóźnienia w spłacie określony w tabeli nr 2 załącznika nr 1

– z zastrzeżeniem ust. 10.

²¹⁾ Część wspólna w tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 22.

²²⁾ Część wspólna w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. b tiret drugie rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

10. Odpisy aktualizujące wartość należności rozwiązuje się w wyniku:

- 1) zmniejszenia się podstawy tworzenia odpisów;
- 2) wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia odpisów;
- 3) przekwalifikowania należności z należności nieściągalnych do należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, z należności o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności do należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności, z należności z prawdopodobieństwem wystąpienia nieściągalności do należności regularnych.

11. Należności, w tym także należności, których warunki spłaty zostały zmienione w wyniku zawarcia nowych umów, mogą być przekwalifikowane do kolejnej kategorii o niższym stopniu ryzyka:

- 1)²³⁾ nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy terminowej obsługi zadłużenia (spłat rat kapitałowych i odsetek) – w przypadku należności od osób fizycznych;
- 1)²⁴⁾ **nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy terminowej obsługi zadłużenia – w przypadku należności od osób fizycznych;**
- 2)²³⁾ po odzyskaniu przez dłużnika zdolności kredytowej, jednak nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy terminowej obsługi zadłużenia (spłat rat kapitałowych i odsetek) – w przypadku pozostałych należności.
- 2)²⁴⁾ **po odzyskaniu przez dłużnika zdolności kredytowej, jednak nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy terminowej obsługi zadłużenia – w przypadku pozostałych należności.**

12.²⁵⁾ W przypadku należności opóźnionej w spłacie, w stosunku do której zostały zmienione terminy (harmonogram) spłaty, bieżące opóźnienie w spłacie należności liczy się dla celów określonych w § 2 pkt 23–26 według zmienionych terminów (zmienionego harmonogramu) spłaty, pod warunkiem że zmiana ta została dokonana po raz pierwszy. W przypadku kolejnych zmian terminów (harmonogramu) spłaty opóźnienie w spłacie należności liczy się według terminów (harmonogramu) spłaty ustalonych w pierwszej zmianie.

12.²⁶⁾ W przypadku należności, w której nie następuje terminowa obsługa zadłużenia, w stosunku do której zostały zmienione terminy (harmonogram) spłaty, bieżące opóźnienie w spłacie należności liczy się dla celów zaklasyfikowania do kategorii określonych w § 2 pkt 23–26 według zmienionych terminów (zmienionego harmonogramu) spłaty, pod warunkiem że zmiana ta została dokonana po raz pierwszy. W przypadku kolejnych zmian terminów (harmonogramu) spłaty opóźnienie w spłacie należności liczy się według terminów (harmonogramu) spłaty ustalonych w pierwszej zmianie.

12a.²⁷⁾ W przypadku należności obsługiwanej przez następcę prawnego dłużnika, w stosunku do której zostały zmienione terminy (harmonogram) spłaty, bieżące opóźnienie w spłacie należności liczy się dla celów zaklasyfikowania do kategorii określonych w § 2 pkt 23–26 według zmienionych terminów (zmienionego harmonogramu) spłaty, z uwzględnieniem kategorii ryzyka ustalonej na moment zmiany harmonogramu i na podstawie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej następcy prawnego dłużnika.

13. Opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w kwocie nieprzekraczającej 200 zł nie wymaga tworzenia odpisu aktualizującego niezależnie od okresu przeterminowania.

§ 24. 1.²⁸⁾ W ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał kasa ocenia, czy nie wystąpiły dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży.

1.²⁹⁾ Z częstotliwością określoną w polityce rachunkowości stosowanej przez kasę, nie rzadziej niż raz na pół roku – na dzień kończący I półrocze oraz rok obrachunkowy, kasa ocenia, czy nie wystąpiły dowody trwałej utraty wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży.

²³⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 24.

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

²⁵⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 26.

²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. d rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

²⁷⁾ Dodany przez § 1 pkt 6 lit. e rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

²⁸⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 29.

²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

2. W przypadku wystąpienia dowodu, o którym mowa w ust. 1, kasa tworzy odpis aktualizujący w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a bieżącą wartością godziwą składnika aktywów finansowych.

3. Jeżeli zmniejszenie wartości godziwej składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży było ujmowane w funduszu z aktualizacji wyceny i występują dowody, o których mowa w ust. 1, to skumulowane straty ujęte w funduszu z aktualizacji wyceny ujmuje się w ciężar kosztów.

4. W sytuacji wystąpienia dowodu, o którym mowa w ust. 1, nienotowanego na aktywnym rynku instrumentu kapitałowego lub nienotowanego na aktywnym rynku dłużnego papieru wartościowego wysokość odpisu aktualizującego ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

5. Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których wartości godziwej nie można w sposób wiarygodny ustalić, nie podlegają odwróceniu w przypadku wzrostu ich wartości powyżej ceny nabycia.

§ 25. 1.³⁰⁾ Aktywa i pasywa oraz zobowiązania pozabilansowe wyrażone w walutach obcych wykazuje się w walucie polskiej po przeliczeniu według kursu średniego ogłoszonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego na dzień bilansowy.

1.³¹⁾ Aktywa i pasywa oraz zobowiązania pozabilansowe wyrażone w walutach obcych wykazuje się w walucie polskiej po przeliczeniu według kursu średniego ogłoszonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego na dzień sprawozdawczy.

2. Jeżeli na należności wyrażone w walucie obcej utworzono odpis aktualizujący, on także podlega przeliczeniu, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Różnice kursowe wynikające z przeliczenia sald aktywów i pasywów bilansowych w walutach obcych zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z tytułu różnic kursowych.

§ 26. Aktywa finansowe kasy spisuje się w ciężar kosztów lub strat lub w ciężar odpisu aktualizującego.

§ 27. 1. Wynik finansowy netto kasy obejmuje:

- 1) wynik działalności operacyjnej, w tym wynik działalności kasy;
- 2) wynik operacji nadzwyczajnych;
- 3) obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego, którego podatnikiem jest kasa, i płatności z nim zrównanych na podstawie odrębnych przepisów.

2. Na wynik działalności kasy składają się wynik z tytułu odsetek, przychody z tytułu dywidend, wynik z tytułu prowizji, zrealizowany wynik z aktywów finansowych i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, w tym przeznaczone do obrotu, wynik z tytułu aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, w tym przeznaczonych do obrotu, oraz wynik z tytułu różnic kursowych.

3. Do wyniku z tytułu odsetek, o których mowa w ust. 2, zalicza się:

- 1) nieotrzymane w okresie sprawozdawczym przychody z tytułu:
 - a) naliczonych odsetek, w tym dyskonta, oraz odsetek skapitalizowanych przypadających na bieżący okres sprawozdawczy,
 - b) otrzymanych w poprzednich okresach przychodów z tytułu odsetek, w tym dyskonta, przypadających na bieżący okres sprawozdawczy;
- 2) otrzymane w bieżącym okresie sprawozdawczym przychody z tytułu odsetek przypadające za okres sprawozdawczy;
- 3) koszty z tytułu odsetek wymagalnych i niewymagalnych od zobowiązań kasy przypadające za okres sprawozdawczy.

³⁰⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 31.

³¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 8 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

4. Do wyniku z tytułu odsetek, o których mowa w ust. 2, nie zalicza się dyskonta oraz odsetek otrzymanych z góry, przypadających na następne okresy sprawozdawcze.

5. Do zrealizowanego wyniku z aktywów finansowych i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczonych do obrotu, zalicza się skutki wyłączenia tych aktywów finansowych i zobowiązań finansowych z bilansu kasy.

6. Na wynik z tytułu aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczonych do obrotu, należy odnieść skutki wyceny tych aktywów finansowych i zobowiązań finansowych oraz skutki wyłączenia tych aktywów finansowych i zobowiązań finansowych z bilansu kasy.

7. Wynik z działalności operacyjnej obejmuje wynik działalności kasy skorygowany o różnicę między pozostałymi przychodami operacyjnymi a pozostałymi kosztami operacyjnymi, koszty działania kasy, amortyzację środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, wynik z tytułu utworzonych i rozwiązanych rezerw oraz wynik z tytułu odpisów aktualizujących aktywów finansowych innych niż wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz innych niż przeznaczone do obrotu.

8.³²⁾ Do wyniku operacji nadzwyczajnych stosuje się przepis art. 43 ust. 4 ustawy.

§ 28. W sprawach dotyczących szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, które nie zostały uregulowane w niniejszym rozporządzeniu, stosuje się przepisy wydane na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 4 ustawy.

Rozdział 5

Sprawozdania finansowe kasy

§ 29. 1. Sprawozdanie finansowe kasy obejmuje:

- 1) bilans;
- 2) rachunek zysków i strat;
- 3) zestawienie zmian w funduszach własnych;
- 4) rachunek przepływów pieniężnych;
- 5) informację dodatkową, w tym wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

2. Do rocznego sprawozdania finansowego dołącza się sprawozdanie z działalności kasy, o którym mowa w art. 49 ustawy.

3. Zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym kasy jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

4. Sporządzając sprawozdanie finansowe, kasa stosuje odpowiednio przepisy ustawy oraz zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego określone w rozdziale 4 rozporządzenia.

Rozdział 6

Przechowywanie danych

§ 30. 1. Kasa przestrzega zasad dotyczących przechowywania i ochrony danych określonych w przepisach art. 71 ustawy i odrębnych przepisach.

2. Udostępnianie przez kasę dokumentów, z zastrzeżeniem tajemnicy prawnie chronionej, osobom trzecim:

- 1) na miejscu – wymaga uzyskania zgody kierownika jednostki organizacyjnej kasy na wgląd w dokumenty;
- 2) poza miejscem prowadzenia ksiąg rachunkowych, w formie fotokopii dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem – wymaga wydania pisemnej zgody prezesa zarządu kasy lub osoby przez niego upoważnionej na udostępnienie dokumentów oraz sporządzenia protokołu zawierającego ich wykaz.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 października 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 1832), które weszło w życie z dniem 24 listopada 2015 r.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 31. Wartość bilansową wkładów na fundusz stabilizacyjny, wniesionych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, rozlicza się w równych kwotach proporcjonalnie w ciągu 20 lat i odnosi na fundusz własny jako „Zysk (strata) z lat ubiegłych”. Nierozliczoną część wkładów wykazuje się w bilansie po stronie aktywów.

§ 32. Rozporządzenie ma zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych sporządzonych za rok obrotowy rozpoczynający się w 2015 r.

§ 33. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 września 2013 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 1137).

§ 34. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Finansów
z dnia 25 czerwca 2014 r.

Załącznik nr 1**LIMITY POMNIEJSZENIA PODSTAWY TWORZENIA ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH****Tabela nr 1**

Limit pomniejszenia podstawy tworzenia odpisów aktualizujących, o których mowa w § 23 ust. 9 pkt 1 rozporządzenia.

Limit pomniejszenia w % kwoty należności	Okres opóźnienia w spłacie w miesiącach
100	nie więcej niż 51
75	powyżej 51 i nie więcej niż 54
50	powyżej 54 i nie więcej niż 57
25	powyżej 57 i nie więcej niż 60
0	powyżej 60

Tabela nr 2

Limit pomniejszenia podstawy tworzenia odpisów aktualizujących, o których mowa w § 23 ust. 9 pkt 2 rozporządzenia.

Limit pomniejszenia w % kwoty należności	Okres opóźnienia w spłacie w miesiącach
100	nie więcej niż 27
75	powyżej 27 i nie więcej niż 30
50	powyżej 30 i nie więcej niż 33
25	powyżej 33 i nie więcej niż 36
0	powyżej 36

ZAKRES INFORMACJI WYKAZYWANYCH W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM KASY

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego kasy obejmuje w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę kasy, podstawowy przedmiot działalności kasy oraz wskazanie właściwego sądu prowadzącego rejestr;
- 2) wskazanie czasu trwania działalności kasy, jeżeli jest ograniczony;
- 3) wskazanie okresu objętego sprawozdaniem finansowym, podanie powodu, jeżeli sprawozdanie finansowe jest sporządzone za inny okres niż rok obrotowy;
- 4) wskazanie, że sprawozdanie finansowe zawiera dane łączne, jeżeli w skład kasy wchodzi wewnętrzne jednostki organizacyjne sporządzające samodzielne sprawozdania finansowe;
- 5) wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez kasę w dającej się przewidzieć przyszłości oraz czy nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności; w przypadku występowania niepewności co do możliwości kontynuowania działalności opis tych niepewności oraz stwierdzenie, że taka niepewność występuje, oraz wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zawiera korekty z tym związane; informacja powinna zawierać również opis podejmowanych bądź planowanych przez kasę działań mających na celu eliminację takiej niepewności;
- 6) w przypadku sprawozdania finansowego sporządzonego za okres, w którym nastąpiło połączenie, wskazanie, że jest to sprawozdanie finansowe sporządzone po połączeniu kas, oraz opis zasad zastosowanych do rozliczenia połączenia;
- 7) omówienie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów (także amortyzacji), pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego w zakresie, w jakim ustawa pozostawia kasie prawo wyboru, w szczególności:
 - a) zasady ujmowania w funduszu własnym skutków wyceny aktywów lub pasywów,
 - b) zasady ustalania wartości godziwej aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, z podziałem na poszczególne rodzaje tych aktywów i zobowiązań,
 - c) zasady tworzenia odpisów aktualizujących;
- 8) zmiany zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny, dokonane w ciągu roku obrotowego wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia, jeżeli wywierają one istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, ze wskazaniem różnicy w wyniku finansowym spowodowanej tymi zmianami;
- 9) zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego dokonane w stosunku do poprzedniego sprawozdania finansowego wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia i skutkami w zakresie przedstawiania sytuacji majątkowej i finansowej kasy, w szczególności wpływu na wynik finansowy;
- 10) informacje dotyczące korekty błędu w poszczególnych pozycjach sprawozdania finansowego oraz:
 - a) rodzaju popełnionego błędu,
 - b) kwoty korekty dotyczącej bieżącego roku obrotowego,
 - c) kwoty korekty dotyczącej okresów wcześniejszych;
- 11) informacje o znaczących zdarzeniach, które wystąpiły po dniu bilansowym i nie zostały uwzględnione w innych częściach sprawozdania finansowego.

BILANS KASY

Aktywa

I. Aktywa pieniężne

1. Środki pieniężne w kasie
2. Środki na rachunkach

II. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
 - a. Instrumenty kapitałowe
 - b. Dłużne papiery wartościowe
 - c. Pozostałe
2. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu
 - a. Instrumenty kapitałowe
 - b. Dłużne papiery wartościowe
 - c. Pozostałe

III. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

1. Instrumenty kapitałowe
2. Dłużne papiery wartościowe
3. Pozostałe

IV. Kredyty i pożyczki oraz inne należności

1. Kredyty i pożyczki
2. Dłużne papiery wartościowe
3. Pozostałe

V. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

1. Dłużne papiery wartościowe
2. Pozostałe

VI. Rzeczowe aktywa trwałe**VII. Wartości niematerialne i prawne****VIII. Rozliczenia międzyokresowe**

1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
2. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe

IX. Inne aktywa

– w tym wkłady na fundusz stabilizacyjny

X. Aktywa razem

BILANS KASY

Pasywa

- I. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu**
 1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
 - a. Oszczędności
 - b. Zobowiązania finansowe z tytułu własnej emisji
 - c. Pozostałe zobowiązania
 2. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
 - a. Oszczędności
 - b. Zobowiązania finansowe z tytułu własnej emisji
 - c. Pozostałe zobowiązania
- II. Zobowiązania finansowe wyceniane według skorygowanej ceny nabycia**
 1. Oszczędności
 2. Zobowiązania finansowe z tytułu własnej emisji
 3. Pozostałe zobowiązania
- III. Rezerwy**
 1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
 2. Inne rezerwy
- IV. Zobowiązania z tytułu podatków**
- V. Rozliczenia międzyokresowe**
- VI. Fundusze specjalne i inne zobowiązania**
- VII. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania łącznie**
- VIII. Fundusz udziałowy**
- IX. Fundusz zasobowy**
- X. Fundusz z aktualizacji wyceny, w tym dotyczący:**
 1. Rzeczowego majątku trwałego
 2. Aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
- XI. Zysk (strata) z lat ubiegłych**
- XII. Zysk (strata) netto**
- XIII. Fundusze łącznie**
- XIV. Pasywa łącznie**
 - Współczynnik wypłacalności**
 - Zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane**
 1. Zobowiązania udzielone
 - a. Linie kredytowe
 - b. Poręczenia
 - c. Inne
 2. Zobowiązania otrzymane
 - a. Linie kredytowe
 - b. Gwarancje
 - c. Poręczenia
 3. Pozostałe

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT KASY**I. Przychody z tytułu odsetek**

1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa finansowe przeznaczone do obrotu
2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
3. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności
4. Kredyty i pożyczki oraz inne należności
5. Inne aktywa

II. Koszty z tytułu odsetek

1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa finansowe przeznaczone do obrotu
2. Zobowiązania finansowe wyceniane metodą skorygowanej ceny nabycia
3. Pozostałe zobowiązania

III. Wynik z tytułu odsetek (I-II)**IV. Przychody z tytułu dywidend****V. Przychody z tytułu prowizji****VI. Koszty z tytułu prowizji****VII. Wynik z tytułu prowizji (V-VI)****VIII. Zrealizowany wynik z aktywów finansowych i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz innych niż przeznaczone do obrotu – netto**

1. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
2. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności
3. Kredyty i pożyczki oraz inne należności
4. Zobowiązania finansowe wyceniane metodą skorygowanej ceny nabycia
5. Pozostałe zrealizowane zyski (straty)

IX. Wynik z tytułu aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczonych do obrotu – netto**X. Wynik z tytułu różnic kursowych – netto****XI. Wynik działalności kasy (III+IV+VII+/-VIII+/-IX+/-X)****XII. Pozostałe przychody operacyjne, w tym rozwiązane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych****XIII. Pozostałe koszty operacyjne, w tym odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych****XIV. Koszty działania kasy**

1. Amortyzacja
2. Zużycie materiałów i energii
3. Usługi obce
4. Bieżące wpłaty na fundusz stabilizacyjny
5. Podatki i opłaty
6. Wynagrodzenia oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
7. Pozostałe koszty rodzajowe

XV. Rezerwy i rozwiązane rezerwy – netto

1. Na zobowiązania pozabilansowe finansowe
2. Pozostałe rezerwy

XVI. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości i rozwiązane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych – netto

1. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
2. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności
3. Kredyty i pożyczki oraz inne należności

XVII. Wynik działalności operacyjnej (XI+XII-XIII-XIV-XV+/-XVI)**XVIII. Wynik operacji nadzwyczajnych**

1. Zyski nadzwyczajne
2. Straty nadzwyczajne

XIX. Zysk (strata) brutto (XVII+/-XVIII)**XX. Podatek dochodowy****XXI. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zmniejszenie straty)****XXII. Zysk (strata) netto (XIX-XX+/-XXI)**

ZESTAWIENIE ZMIAN W FUNDUSZU WŁASNYM KASY**I. Fundusz własny na początek okresu**

1. Korekty błędów
2. Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości

II. Fundusz własny na początek okresu, po korektach**III. Fundusz udziałowy na początek okresu**

1. Zmiany funduszu udziałowego
 - a) Zwiększenia (z tytułu)
 - wniesienia wpłat udziałów członkowskich
 - (...)
 - b) Zmniejszenia (z tytułu)
 - wypłacenia udziałów członkowskich
 - (...)

IV. Fundusz udziałowy na koniec okresu**V. Fundusz zasobowy na początek okresu**

1. Zmiany funduszu zasobowego
 - a) Zwiększenia (z tytułu)
 - wpłat wpisowego
 - nadwyżki bilansowej
 - (...)
 - b) Zmniejszenia (z tytułu)
 - pokrycia strat
 - (...)

VI. Fundusz zasobowy na koniec okresu**VII. Fundusz z aktualizacji wyceny na początek okresu**

1. Zmiany funduszu z aktualizacji wyceny
 - a) Zwiększenia (z tytułu)
 - (...)
 - b) Zmniejszenia (z tytułu)
 - zbycia lub likwidacji środków trwałych
 - (...)

VIII. Fundusz z aktualizacji wyceny na koniec okresu**IX. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu**

1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu
 - a) Korekty błędów
 - b) Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości
2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
3. Zmiana zysku z lat ubiegłych
 - a) Zwiększenia (z tytułu)
 - podziału zysku z lat ubiegłych
 - (...)

- b) Zmniejszenia (z tytułu)
- (...)

4. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu

5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu

- a) Korekty błędów
- b) Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości

6. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach

7. Zmiana straty z lat ubiegłych

- a) Zwiększenia (z tytułu)
 - przeniesienia straty z lat ubiegłych do pokrycia
 - (...)
- b) Zmniejszenia (z tytułu)
- (...)

8. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu

X. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu

XI. Wynik netto

- 1. Zysk netto
- 2. Strata netto

XII. Fundusz własny na koniec okresu

XIII. Fundusz własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)

RACHUNEK PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH KASY (metoda pośrednia)**I. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej****II. Zysk (strata) netto****III. Korekty razem:**

1. Amortyzacja
2. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)
4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej
5. Zmiana stanu rezerw
6. Wzrost (spadek) aktywów operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów)
 - a) Wzrost (spadek) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym wzrost (spadek) aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu
 - b) Wzrost (spadek) aktywów finansowych przeznaczonych do sprzedaży
 - c) Wzrost (spadek) kredytów i pożyczek
 - d) Wzrost (spadek) innych aktywów (według kategorii z bilansu)
7. Wzrost (spadek) zobowiązań operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów)
 - a) Wzrost (spadek) zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym wzrost (spadek) zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu
 - b) Wzrost (spadek) zobowiązań finansowych wycenianych według skorygowanej ceny nabycia
 - c) Wzrost (spadek) innych zobowiązań (według kategorii z bilansu)
8. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych
9. Zmiana stanu odpisów aktualizujących
10. Inne korekty

IV. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej**V. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej**

1. Nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
2. Zbycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
3. Nabycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
4. Zbycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
5. Nabycie aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności
6. Zbycie aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności
7. Inne wydatki związane z działalnością inwestycyjną
8. Inne wpływy związane z działalnością inwestycyjną

VI. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej**VII. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej**

1. Wpływy z wpłat udziałów członkowskich, wpłat wpisowego, wypłat udziałów członkowskich – netto
2. Inne wpływy z działalności finansowej
3. Wydatki z tytułu innych zobowiązań finansowych, w tym z tytułu umów leasingu finansowego
4. Inne wypłaty na rzecz członków
5. Inne wydatki z działalności finansowej

VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej

IX. Przepływy pieniężne netto łącznie

X. Bilansowa zmiana środków pieniężnych, w tym zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych

XI. Środki pieniężne na początek okresu

XII. Środki pieniężne na koniec okresu

– w tym o ograniczonej możliwości dysponowania

RACHUNEK PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH KASY (metoda bezpośrednia)**I. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej**

1. Wpływy
 - a) Odsetki
 - b) Prowizje
 - c) Inne wpływy operacyjne
2. Wydatki
 - a) Odsetki
 - b) Prowizje
 - c) Wynagrodzenie oraz ubezpieczenie społeczne i inne świadczenia
 - d) Inne koszty działania kasy
 - e) Podatki i opłaty o charakterze publicznoprawnym
 - f) Inne wydatki operacyjne

II. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej**III. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej**

1. Nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
2. Zbycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
3. Nabycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
4. Zbycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
5. Nabycie aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności
6. Zbycie aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności
7. Inne wydatki związane z działalnością inwestycyjną
8. Inne wpływy związane z działalnością inwestycyjną

IV. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej**V. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej**

1. Wpływy z wpłat udziałów członkowskich, wpłat wpisowego, wypłat udziałów członkowskich – netto
2. Inne wpływy z działalności finansowej
3. Wydatki z tytułu innych zobowiązań finansowych, w tym z tytułu umów leasingu finansowego
4. Inne wypłaty na rzecz członków
5. Inne wydatki z działalności finansowej

VI. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej**VII. Przepływy pieniężne netto łącznie****VIII. Bilansowa zmiana środków pieniężnych, w tym zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych****IX. Środki pieniężne na początek okresu****X. Środki pieniężne na koniec okresu, w tym o ograniczonej możliwości dysponowania**

Dodatkowe informacje i objaśnienia

W dodatkowych informacjach i objaśnieniach są ujawniane w szczególności informacje o aktywach i pasywach, zobowiązaniach pozabilansowych, elementach rachunku zysków i strat, zestawienia zmian w funduszu własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych, a także informacje o zarządzaniu ryzykiem związanym z działalnością prowadzoną przez kasę w zakresie niezbędnym do lepszego zrozumienia sytuacji finansowej i majątkowej, a także wyniku finansowego kasy, w szczególności:

1.

- 1) informacje o spełnieniu przez kasę wymogów, o których mowa w art. 24 ust. 5 ustawy o kasach,
- 2) dane o walutowej strukturze aktywów i pasywów w podziale na następujące kategorie: polski złoty, euro, dolar amerykański, frank szwajcarski oraz pozostałe waluty,
- 3) dane o źródłach pozyskania oszczędności z uwzględnieniem podziału na branżowe i geograficzne segmenty rynku,
- 4) informacje o strukturze koncentracji zaangażowania kasy w poszczególne jednostki, grupy kapitałowe, branżowe i geograficzne segmenty rynku wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem,
- 5) informacje o:
 - a) strukturze należności kasy w podziale na poszczególne kategorie ustalone zgodnie z przepisami § 2 pkt 23–26 rozporządzenia, w tym informacje o:
 - należnościach z odroczonym terminem zapłaty,
 - należnościach przeterminowanych i należnościach spornych, na które nie utworzono odpisu aktualizującego,
 - b) aktywach finansowych z tytułu kredytów i pożyczek, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności, od których kasa nie nalicza odsetek,
 - c) aktywach finansowych z tytułu kredytów i pożyczek, instrumentów kapitałowych, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności według wartości bilansowej brutto, wartości utworzonych odpisów aktualizujących i wartości bilansowej, z podziałem na:
 - kredyty i pożyczki oraz inne należności,
 - aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
 - aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
 - d) aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach finansowych i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości,
 - e) wartości należności, w tym kredytów i pożyczek, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności – przeterminowanych, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, o zwiększeniach, zmniejszeniach i stanie na koniec roku obrotowego wraz z wartością utworzonych odpisów aktualizujących,
 - f) utworzonych odpisach aktualizujących wartość kredytów i pożyczek, instrumentów kapitałowych, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, o zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie na koniec roku obrotowego,
 - g) wartości kredytów i pożyczek, instrumentów kapitałowych, dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych należności, z podziałem według pozycji bilansu, o pozostałym od dnia bilansowego, przewidywanym umową, okresie spłaty:
 - do 1 miesiąca,
 - powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy,
 - powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy,
 - powyżej 6 miesięcy do 1 roku,
 - powyżej 1 roku do 3 lat,
 - powyżej 3 lat do 5 lat,
 - powyżej 5 lat,
- 6) dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych z uwzględnieniem:
 - a) instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie giełdowym,
 - b) instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie pozagiełdowym,

- 7) informacje o umowach zawartych przez kasę, których skutkiem będzie powstanie instrumentu finansowego,
- 8) informacje o wartości i kategorii przekwalifikowanych aktywów oraz o przyczynach przekwalifikowania w przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych,
- 9) w przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych z kategorii aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży albo z kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności informacje o:
 - a) wartości aktywów finansowych przekwalifikowanych do i z każdej kategorii, a także przyczyny przekwalifikowania,
 - b) wartości bilansowej i wartości godziwej składników aktywów finansowych, które zostały przekwalifikowane w okresie sprawozdawczym oraz w poprzednich okresach sprawozdawczych,
 - c) przychodach lub kosztach z tytułu wyceny składnika aktywów finansowych w okresie sprawozdawczym oraz w poprzednich okresach sprawozdawczych,
 - d) przychodach lub kosztach z tytułu wyceny, które zostałyby ujęte w okresie sprawozdawczym, jeżeli dany składnik aktywów finansowych nie zostałby przekwalifikowany,
 - e) efektywnej stopie procentowej i szacunkowej kwocie przepływów pieniężnych, które kasa spodziewa się odzyskać, na dzień przekwalifikowania składnika aktywów finansowych,
- 10) w przypadku przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych (przeniesienie aktywów), które nie są wyłączone z bilansu, ujawnia się następujące informacje w odniesieniu do każdej kategorii aktywów finansowych:
 - a) rodzaj przeniesionych aktywów finansowych,
 - b) wartość i charakter korzyści zachowanych przez kasę, a także rodzaje ryzyka związane z przeniesionymi aktywami finansowymi, które nie podlegają wyłączeniu z bilansu,
- 11) wartość bilansowa przeniesionych aktywów, wartość aktywów ujmowanych w bilansie i powiązanych z nimi zobowiązań,
- 12) informacje o zobowiązaniach finansowych, z podziałem według pozycji bilansu, o pozostałym od dnia bilansowego, przewidywanym umową, okresie spłaty:
 - bieżące,
 - do 1 miesiąca,
 - powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy,
 - powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy,
 - powyżej 6 miesięcy do 1 roku,
 - powyżej 1 roku do 3 lat,
 - powyżej 3 lat do 5 lat,
 - powyżej 5 lat.

2.

- 1) informacje uzupełniające o aktywach i pasywach, w szczególności o:
 - a) zakresie zmian wartości grup rodzajowych rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych aktywów, zawierającym stan tych aktywów na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia z tytułu: aktualizacji wartości, nabycia, przemieszczenia wewnętrznego oraz stan na koniec roku obrotowego, a dla majątku amortyzowanego – podobne przedstawienie stanów i tytułów zmian dotychczasowych amortyzacji lub umorzenia,
 - b) wartości gruntów użytkowanych wieczystość,
 - c) wartości nieamortyzowanych lub nieumarzanych przez kasę środków trwałych używanych na podstawie umów najmu, dzierżawy i innych umów, w tym z tytułu umów leasingu,
 - d) posiadanych papierach wartościowych, z podaniem emitenta; należy wykazać wartość rynkową papierów wartościowych, w przypadku gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie,
- 2) informacje na temat aktywów przejętych za długi w podziale na nieruchomości i pozostałe składniki majątku,
- 3) informacje o aktywach trwałych przeznaczonych do zbycia, zawierające wartość tych aktywów na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia oraz stan na koniec roku obrotowego,

- 4) zagregowane dane o:
 - a) zobowiązaniach wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli,
 - b) stanie rezerw, według celu ich utworzenia na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie na koniec roku obrotowego,
 - c) stanie na początek roku obrotowego, zwiększeniach, zmniejszeniach oraz stanie na koniec roku obrotowego funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego,
 - d) wysokości nadwyżki bilansowej przekazanej na zwiększenie funduszu zasobowego, propozycjach co do sposobu pokrycia straty bilansowej za rok obrotowy,
 - e) istotnych pozycjach czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych.

3.

- 1) zagregowane dane o grupach zobowiązań zabezpieczonych na majątku kasy (ze wskazaniem ich rodzaju),
- 2) informacje o zastawie na mieniu kasy wraz z postanowieniami i warunkami ustanowienia zastawu oraz wartości bilansowej składników aktywów finansowych, które kasa zastawiła jako zabezpieczenie zobowiązań lub zobowiązań pozabilansowych,
- 3) dane o zobowiązaniach pozabilansowych z podziałem na:
 - a) zobowiązania udzielone, w tym linie kredytowe, poręczenia, zobowiązania z tytułu operacji walutowych, zobowiązania z tytułu zawartych kontraktów kupna-sprzedaży instrumentów finansowych, zobowiązania z tytułu udzielonych zabezpieczeń oraz inne zobowiązania o charakterze finansowym lub gwarancyjnym,
 - b) zobowiązania otrzymane, w tym linie kredytowe, gwarancje oraz poręczenia, zobowiązania z tytułu operacji walutowych, zobowiązania z tytułu zawartych kontraktów kupna-sprzedaży instrumentów finansowych oraz inne,
- 4) dane na temat promes udzielenia kredytu według liczby udzielonych promes oraz ich wartości nominalnej w podziale na poszczególne kategorie.

4.

- 1) informacje o zobowiązaniach z tytułu funduszu stabilizacyjnego zaliczanych za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego do funduszy własnych,
- 2) informacje o wysokości funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego,
- 3) informacje o wysokości rezerwy płynnej na początek roku obrotowego, zwiększeniach, zmniejszeniach i stanie na koniec roku obrotowego wraz z informacją o niespełnieniu wymogu, o którym mowa w art. 38 ust. 1 ustawy o kasach,
- 4) zagregowane dane o:
 - a) korzystaniu z kredytów, pożyczek, gwarancji lub poręczeń przez pracowników, członków zarządu lub organów nadzorczych ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty,
 - b) wynagrodzeniach wypłaconych lub należnych członkom zarządu lub organów nadzorczych kasy,
 - c) przeciętnym zatrudnieniu w roku obrotowym, w przeliczeniu na etaty,
 - d) kosztach związanych z utworzeniem rezerw na zobowiązania wobec pracowników, z wyszczególnieniem tytułów,
 - e) liczbie pojedynczych przekroczeń ponad 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego z tytułu łącznej kwoty pożyczek i kredytów udzielonych poszczególnym członkom kasy oraz zobowiązań tych członków wynikających z udzielonych poręczeń ponad 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego z tytułu łącznej kwoty pożyczek i kredytów udzielonych poszczególnym członkom kasy oraz zobowiązań tych członków wynikających z udzielonych poręczeń,
 - f) liczbie pojedynczych przekroczeń ponad 15% funduszy własnych z tytułu łącznej kwoty pożyczek i kredytów udzielonych poszczególnym członkom na cele związane z działalnością gospodarczą, a także udzielonych im zobowiązań pozabilansowych oraz sumie pojedynczych przekroczeń ponad 15% funduszy własnych z tytułu łącznej kwoty pożyczek i kredytów udzielanych poszczególnym członkom na cele związane z działalnością gospodarczą, a także udzielonych im zobowiązań pozabilansowych,
 - g) łącznej kwocie pożyczek i kredytów udzielonych wszystkim członkom na cele związane z działalnością gospodarczą,

- h) łącznej kwocie pożyczek i kredytów udzielonych członkom rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej,
 - i) liczbie pojedynczych przekroczeń ponad 8% aktywów kasy z tytułu łącznej kwoty lokat w poszczególnych bankach, wartości wkładu, udziału, jednostki uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju oraz sumie pojedynczych przekroczeń ponad 8% aktywów kasy z tytułu łącznej kwoty lokat w poszczególnych bankach, wartości wkładu, udziału, jednostki uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju,
- 5) informacje o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez kasę na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązanymi, przez które rozumie się jednostki powiązane w rozumieniu przepisów art. 3 ust. 1 pkt 34–43 ustawy oraz:
- a) osobę, która jest członkiem zarządu, rady nadzorczej kasy lub jednostki z nią powiązanej, lub
 - b) osobę, która jest małżonkiem lub osobą faktycznie pozostającą we wspólnym pożyciu, krewnym lub powinowatym do drugiego stopnia, przysposobionym lub przysposabiającym, osobą związaną z tytułu opieki lub kurateli w stosunku do którejkolwiek z osób będących członkami zarządu, rady nadzorczej kasy lub jednostki z nią powiązanej, lub
 - c) jednostkę kontrolowaną, współkontrolowaną lub inną jednostkę, na którą znaczący wpływ wywiera lub w której posiada znaczącą ilość głosów bezpośrednio albo pośrednio osoba, o której mowa w lit. a i b, lub
 - d) jednostkę realizującą program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia skierowany do pracowników kasy lub jednostki z nią powiązanej
- wraz z informacjami określającymi charakter tych transakcji; informacje dotyczące poszczególnych transakcji mogą być zgrupowane według ich rodzaju, z wyjątkiem przypadku, gdy informacje na temat poszczególnych transakcji są niezbędne dla zrozumienia ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy kasy,
- 6) informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem, z wyszczególnieniem podziału na następujące kategorie ryzyka:
- a) ryzyko płynności,
 - b) ryzyko kredytowe,
 - c) ryzyko operacyjne,
 - d) ryzyko walutowe.

5.

- 1) informacje dotyczące przychodów i kosztów, a w szczególności o:
- a) strukturze rzeczowej (rodzaje działalności) przychodów z działalności podstawowej,
 - b) strukturze rzeczowej (rodzaje działalności) kosztów z działalności podstawowej,
 - c) wyniku finansowym osiągniętym na działalności podstawowej,
 - d) przychodach na operacjach finansowych (według struktur),
 - e) kosztach na operacjach finansowych (według struktury),
 - f) wyniku finansowym osiągniętym na operacjach finansowych,
 - g) wysokości istotnych odpisów aktualizujących aktywa niefinansowe wraz z wyjaśnieniem ich przyczyn,
 - h) przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w roku następnym wraz z wyjaśnieniem przyczyn tego stanu,
 - i) głównych pozycjach różniących podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od wyniku finansowego (zysku, straty) brutto,
 - j) zyskach i stratach nadzwyczajnych z podziałem na losowe i pozostałe,
 - k) podatku dochodowym od wyniku na operacjach nadzwyczajnych,
 - l) nakładach na niefinansowe aktywa trwałe poniesionych w ostatnim roku i planowanych na następny rok.

6.

- 1) objaśnienie struktury środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów pieniężnych; w przypadku gdy rachunek przepływów pieniężnych jest sporządzony metodą bezpośrednią, dodatkowo należy przedstawić uzgodnienie przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej sporządzone metodą pośrednią; w przypadku różnic pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów pieniężnych należy wyjaśnić ich przyczyny.

7.

- 1) informacje o charakterze i celu gospodarczym umów zawartych przez kasę, nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy kasy,
- 2) informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, wypłaconym lub należnym za rok obrotowy odrębnie za:
 - a) obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego,
 - b) inne usługi poświadczające,
 - c) usługi doradztwa podatkowego,
 - d) pozostałe usługi,
- 3) w przypadku sprawozdania finansowego sporządzonego za okres, w ciągu którego nastąpiło połączenie kas, należy podać:
 - a) nazwę, siedzibę i dzień przyłączenia kasy, która w wyniku połączenia została wykreślona z rejestru,
 - b) wartość aktywów netto, według wartości godziwej, kasy przyłączonej na dzień połączenia,
 - c) przychody i koszty, zyski i straty oraz zmiany w funduszach własnych połączonych kas za okres od początku roku obrotowego, w ciągu którego nastąpiło połączenie, do dnia połączenia,
- 4) w przypadku gdy inne informacje niż wymienione powyżej mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy kasy, należy ujawnić te informacje.

Informacja dodatkowa powinna zapewnić porównywalność informacji finansowych zawartych w sprawozdaniu za okres sprawozdawczy z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym za poprzedni, analogiczny okres sprawozdawczy.

Wszelkie dodatkowe informacje, niewynikające z wymienionego wyżej sprawozdania lub niezwiązane z nim bezpośrednio, powinny być przedstawione w końcowej części tej informacji.